

ΝΕΑ ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΓΛΩΣΣΑ

Κείμενο

[Πολιτισμός και γλώσσα]

Η **γλώσσα** δεν είναι απλώς ένα εργαλείο συνεννόησης ή ένα μέσο **επικοινωνίας**. Αποτελεί τον φορέα και τον εκφραστή ιδεών, αξιών και αντιλήψεων. Αυτό σημαίνει ότι η εκμάθηση μιας ξένης γλώσσας συνεπάγεται, ως έναν βαθμό, και την ταυτόχρονη κατανόηση και υιοθέτηση του αντίστοιχου πολιτισμού.

Πολιτισμός θεωρείται γενικά ένα σύνολο αντιλήψεων, ιδεών, αξιών, στάσεων, τρόπων σκέψης και δράσης που χαρακτηρίζουν σε μια δεδομένη χρονική στιγμή κάποια ανθρώπινη κοινότητα. Τα στοιχεία αυτά δεν είναι άσχετα και ασύνδετα μεταξύ τους, αλλά αποτελούν ένα οργανωμένο σύνολο που διαθέτει συγκρότηση, συνοχή και ομοιογένεια και οι αρχές του διαμορφώνουν και επηρεάζουν ασυναίσθητα τη συμπεριφορά των μελών της κοινότητας. Η ύπαρξη του πολιτισμού αποτελεί μια αναγκαιότητα, γιατί αυτός είναι το μόνο μέσο με το οποίο ο άνθρωπος επιτυγχάνει να οργανώσει τα διάφορα δεδομένα του εξωτερικού κόσμου και να βάλει μια τάξη στο χάος των ερεθισμάτων και των φαινομένων με τα οποία έρχεται καθημερινά αντιμέτωπος.

Ο πολιτισμός είναι, λοιπόν, ένας τρόπος σύλληψης, οργάνωσης και ταξινόμησης της πραγματικότητας, ο οποίος ταιριάζει σε μια συγκεκριμένη ανθρώπινη κοινότητα. Όμως, ο τρόπος αυτός δεν είναι ούτε ο μοναδικός, ούτε κατ' ανάγκη και ο πιο αντικειμενικός, αφού αποτελεί μια πραγματικότητα που ισχύει για τα μέλη μίας μόνο συγκεκριμένης κοινότητας. Επειδή τα άτομα ταυτίζονται με το πολιτιστικό σύστημα μέσα στο οποίο έχουν ανατραφεί και διαμορφωθεί, θεωρούν πως οι δικές τους αντιλήψεις είναι οι πιο ορθές και αντικειμενικές. Κρίνοντας, δηλαδή, μέσα από το δικό τους πολιτιστικό μικροσύμπαν¹, δεν μπορούν να αντιληφθούν ότι κάτι που είναι γι' αυτούς σωστό, ορθό ή αποδεκτό είναι δυνατόν να μην ισχύει στο πλαίσιο ενός άλλου πολιτισμού, ο οποίος λειτουργεί με διαφορετικές αρχές και αξίες.

¹ πολιτιστικό μικροσύμπαν: σύνολο αξιών, αντιλήψεων, αρχών, κανόνων κ.λπ. που ισχύουν σε έναν περιορισμένο γεωγραφικό ή κοινωνικό χώρο.

Αν τώρα σκεφθεί κανείς ότι η γλώσσα συμβαδίζει με τον πολιτισμό, αντιλαμβάνεται ότι το πολιτιστικό στοιχείο είναι ένας πολύ σημαντικός παράγοντας στη διαδικασία εκμάθησης των ξένων γλωσσών. Έχοντας επίγνωση του δεδομένου αυτού, οι συγγραφείς των εγχειριδίων² **διδασκαλίας των ξένων γλωσσών** περιλαμβάνουν πολλές πληροφορίες που αναφέρονται στο φυσικό περιβάλλον, στην οικονομία, στην ιστορία, στη θρησκεία, στη λογοτεχνία, στους θεσμούς, στις αντιλήψεις, στον **τρόπο ζωής**, στα ήθη, τα έθιμα και τις αξίες της κοινότητας η οποία χρησιμοποιεί τη διδασκόμενη γλώσσα. Η παρουσία των πληροφοριών αυτών αποσκοπεί στο να ενημερώσει και να εξοικειώσει τον μαθητή με τις διάφορες όψεις και πλευρές του πολιτισμού της ξένης χώρας, ώστε να τον φέρει πιο κοντά στη νοοτροπία του λαού της και να τον κάνει όχι απλώς ανεκτικό αλλά, όσο το δυνατόν, πιο φιλικό προς αυτήν. Από όλα τα παραπάνω γίνεται, λοιπόν, αντιληπτό πως η εκμάθηση μιας δεύτερης (ή ξένης) γλώσσας σημαίνει την ταυτόχρονη **εξοικείωση** με έναν άλλο πολιτισμό.

N. Μήτσης. (1998). *Στοιχειώδεις αρχές και μέθοδοι της Εφαρμοσμένης Γλωσσολογίας. Εισαγωγή στη διδασκαλία της Ελληνικής ως δεύτερης ή ξένης γλώσσας*, 70-72. Αθήνα: Gutenberg (διασκευή).

ΘΕΜΑΤΑ

A1. (Μονάδες 15)

A1. Βασιζόμενοι στο κείμενο, να χαρακτηρίσετε με **Σωστό** ή **Λάθος** τις ακόλουθες προτάσεις:

1. Η γλώσσα είναι απλώς ένα εργαλείο συνεννόησης και επικοινωνίας.
2. Πολιτισμός είναι το σύνολο των αντιλήψεων, [...] που χαρακτηρίζουν σε μια δεδομένη χρονική στιγμή κάποια ανθρώπινη κοινότητα.
3. Οι άνθρωποι έχουν την τάση να θεωρούν πως οι δικές τους αντιλήψεις είναι οι πιο ορθές και αντικειμενικές.
4. Οι συγγραφείς των εγχειριδίων διδασκαλίας των ξένων γλωσσών περιλαμβάνουν πληροφορίες μόνο για τη γραμματική και το συντακτικό της διδασκόμενης γλώσσας.

² εγχειρίδιο: διδακτικό βιβλίο

5. Η εκμάθηση μιας δεύτερης (ή ξένης) γλώσσας σημαίνει την ταυτόχρονη εξοικείωση με έναν άλλο πολιτισμό.

(μονάδες 15)

A2. (Μονάδες 10)

- A2. Να δώσετε από έναν πλαγιότιτλο στην τρίτη παράγραφο (Ο πολιτισμός ... αξίες) και στην τέταρτη παράγραφο (Αν τώρα... πολιτισμό) του κειμένου.

(μονάδες 10)

B1. (Μονάδες 10)

- B1. Να συντάξετε μια παράγραφο 60-80 λέξεων, στην οποία να χρησιμοποιήσετε τις παρακάτω λέξεις/φράσεις του κειμένου με την **έντονη γραφή**: **γλώσσα, επικοινωνίας, διδασκαλίας των ξένων γλωσσών, τρόπο ζωής, εξοικείωση.**

(μονάδες 10)

B2. (Μονάδες 15)

- B2. Να επισημάνετε ποιες από τις παρακάτω προτάσεις του κειμένου χρησιμοποιούνται με κυριολεκτική/δηλωτική και ποιες με μεταφορική/συνυποδηλωτική σημασία:

1. «Η γλώσσα δεν είναι απλώς ένα εργαλείο συνεννόησης».
2. «Η γλώσσα συμβαδίζει με τον πολιτισμό».
3. «Στα εγχειρίδια διδασκαλίας των ξένων γλωσσών περιλαμβάνονται πολλές πληροφορίες».

(μονάδες 15)